

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิต สัมพันธภาพของคู่สมรส
การสนับสนุนทางการพยาบาลและการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของสตรีหลังคลอด

นางสาว สุพิศ ณ เชียงใหม่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

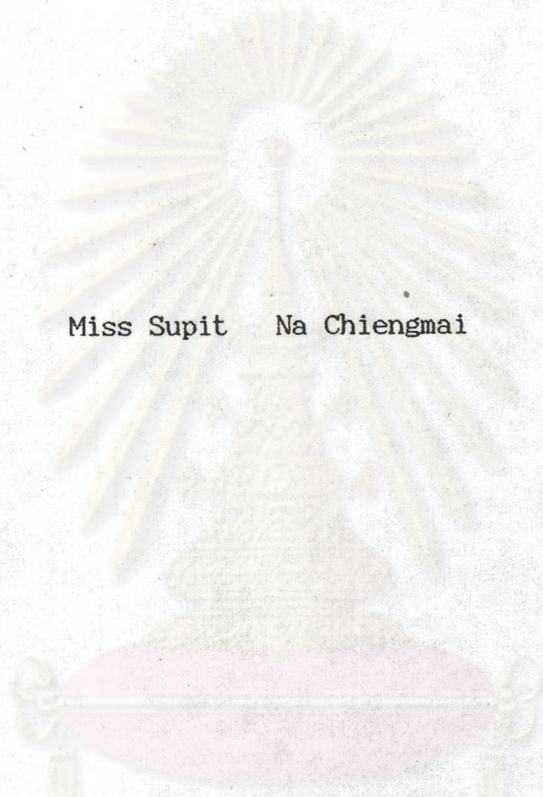
ISBN 974-577-161-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016398

117352988

RELATIONSHIPS BETWEEN LIFE EVENTS, MARITAL RELATIONSHIPS,
NURSING SUPPORT, AND PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE
OF POSTPARTAL WOMEN

Miss Supit Na Chiengmai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-161-9

สุพิศ ฌ เชียงใหม่ : ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิต สัมพันธภาพของคู่สมรส การสนับสนุนทางการพยาบาลและการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของสตรีหลังคลอด (RELATIONSHIPS BETWEEN LIFE EVENTS, MARITAL RELATIONSHIPS, NURSING SUPPORT, AND PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE OF POSTPARTAL WOMEN) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญาบุรุษย์, 223 หน้า. ISBN 974-577-161-9

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายในลักษณะของการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิต สัมพันธภาพของคู่สมรส การสนับสนุนทางการพยาบาล ภูมิหลังของสตรีหลังคลอด และการรับรู้ประสบการณ์การคลอด จากกลุ่มตัวอย่างสตรีหลังคลอด จำนวน 205 ราย

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. เหตุการณ์ในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางลบ ($r = -.23$) กับการรับรู้ประสบการณ์การคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. สัมพันธภาพของคู่สมรสมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .40$) กับการรับรู้ประสบการณ์การคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การสนับสนุนทางการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .40$) กับการรับรู้ประสบการณ์การคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ตัวแปร (1) การสนับสนุนทางการพยาบาลด้านการดูแลที่มุ่งคน (NS-HUMAN) (2) สัมพันธภาพของคู่สมรส (MR) (3) ปริมาณเวลารวมในระยะที่ 1, 2 และ 3 ของการคลอด (L-TIME 123) (4) การสนับสนุนทางการพยาบาลด้านการประคับประคองทางอารมณ์ (NS-EMOTION) (5) น้ำหนักทารก (WEIGH) และ (6) ปริมาณเวลาในระยะที่ 2 ของการคลอด (L-TIME2) สามารถพยากรณ์การรับรู้ประสบการณ์การคลอดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .57 ($R = .57$) และสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ประมาณร้อยละ 33 ($R^2 = .33$) เมื่อสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานได้สมการดังนี้

$$Z' = .15NS - HUMAN + .30MR - .15L - TIME123 + .24NS - EMOTION + .16WEIGH - .13L - TIME2$$

ภาควิชา ..... พยาบาลศึกษา .....
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล .....
ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อนิติ ..... *สุพิศ ฌ* .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *พวงรัตน์ บุญญาบุรุษย์* .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *พวงรัตน์ บุญญาบุรุษย์* .....

SUPIT NA CHIENGMAI: RELATIONSHIPS BETWEEN LIFE EVENTS, MARITAL RELATIONSHIPS, NURSING SUPPORT, AND PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE OF POSTPARTAL WOMEN. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PUANGRAT BOONYANURAK, Ed.D. 223 PP.

This correlational study was designed to investigate the relationships between life events, marital relationships, nursing support, background of postpartal women, and perception of childbirth experience of 205 postpartal women.

The followings were the major results of the study :

1. The relationship between life events and perception of childbirth experience was significantly negative ($r = -.23$) at the .05 level.
2. The relationship between marital relationships and perception of childbirth experience was significantly positive ($r=.40$) at the .05 level.
3. The relationship between nursing support and perception of childbirth experience was significantly positive ($r= .40$) at the .05 level.
4. The variables (1) nursing support in human-centered care category (NS-HUMAN) (2) marital relationships (MR) (3) labor time in stage 1 through stage 3 (L-TIME 123) (4) nursing support in emotional support category (NS-EMOTION) (5) baby's weight (WEIGH) and (6) labor time in stage 2 (L-TIME2) predicted perception of childbirth experience at .05 significant level and the coefficient of multiple correlation was .57 ($R = .57$) with the estimated coefficient of determination was 33 percent. ($R^2 = .33$) The predicted equation in standard score form can be stated as follow.

$$Z' = .15NS - HUMAN + .30MR - .15L - TIME123 + .24NS - EMOTION + .16WEIGH - .13L - TIME2$$

ภาควิชา ..... พยาบาลศึกษา .....
 สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล .....
 ปีการศึกษา ..... 2532 .....

ลายมือชื่อผู้คิด ..... *gca H. Boonyanurak* .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]* .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จโดยได้รับความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุขุโข และ อาจารย์สำราญ มีแจ้ง อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติและช่วยเหลือในการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย 18 ท่าน รวมทั้งท่านผู้บังคับการ ท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้างานพยาบาล และหัวหน้าตึกหลังคลอด แห่งโรงพยาบาลตำรวจ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ที่เอื้ออำนวยในการเก็บข้อมูล และการวิจัยนี้จะไม่ประสบผลสำเร็จได้เลยถ้าปราศจากความร่วมมือในการเป็นตัวอย่างประชากรของผู้คลอดทุก ๆ ท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ขอขอบคุณสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่อนุญาตให้ใช้บริการในการวิเคราะห์ข้อมูล

พร้อมกันนี้ขอระลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ตลอดจนกัลยาณมิตรทุก ๆ ท่านที่ให้การสนับสนุน ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยมีเหตุการณ์ในชีวิตและประสบการณ์ที่ดีในการทำวิทยานิพนธ์

สุพิศ ณ เชียงใหม่

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ญ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	ปัญหาของการวิจัย	8
	แนวเหตุผลและสมมุติฐานของการวิจัย	9
	ขอบเขตของการวิจัย	10
	ข้อตกลงเบื้องต้น	11
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	11
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	11
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	14
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
	มโนทัศน์ของการดูแล	15
	มโนทัศน์ของการสนับสนุนทางสังคม	28
	มโนทัศน์ของการสนับสนุนทางการพยาบาล	37
	การรับรู้ประสบการณ์การคลอด	48
	บทบาทของพยาบาลในการส่งเสริมการรับรู้ประสบการณ์การคลอด ...	64
	เหตุการณ์ในชีวิต	79
	สัมพันธภาพของคู่สมรส	86
	ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิต สัมพันธภาพของคู่สมรส	
	การสนับสนุนทางการพยาบาล และการรับรู้ประสบการณ์การคลอด ...	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	98
	ประชากรและตัวอย่างประชากร	98
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	101
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	105
	การวิเคราะห์ข้อมูล	106
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	106
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	150
	สรุปผลการวิจัย	153
	อภิปรายผลการวิจัย	157
	ข้อเสนอแนะ	171
	บรรณานุกรม	176
	ภาคผนวก	194
	ประวัติผู้เขียน	223

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้คลอดด้วยวิธีคลอดปกติ ใช้เข็มและเครื่องดูดสุญญากาศช่วยคลอด ในปี พ.ศ. 2531	99
2	จำนวนโรงพยาบาล ประชากร และตัวอย่างประชากร	101
3	จำนวน และร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามโรงพยาบาล ภูมิภาค ปัจจุบัน อาชีพ การศึกษา สถานภาพการสมรส สถานภาพครอบครัว สภาพการตั้งครรภ์ เพศของทารก อาการระหว่างตั้งครรภ์ การได้รับ ยาเร่งคลอด การได้รับยาบรรเทาอาการเจ็บครรภ์ และวิธีคลอด	115
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ อายุ รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาของการสมรส อายุครรภ์ การมาตรวจครรภ์ ปริมาณเวลา ในการคลอด และน้ำหนักทารก ของตัวอย่างประชากร	120
5	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากร จำแนกตามเหตุการณ์ในชีวิต รายชื่อ และรายด้านในระยะก่อนตั้งครรภ์ 1 ปี ขณะตั้งครรภ์ และระยะ ก่อนตั้งครรภ์ 1 ปี จนถึงขณะตั้งครรภ์	121
6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเหตุการณ์ในชีวิตรายชื่อ และรายด้าน ของตัวอย่างประชากรในระยะก่อนตั้งครรภ์ 1 ปี ขณะตั้งครรภ์ และระยะก่อนตั้งครรภ์ 1 ปี จนถึงขณะตั้งครรภ์	124
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเหตุการณ์ในชีวิตรายด้าน และรวมทุกด้านของตัวอย่างประชากร ในระยะก่อนตั้งครรภ์ 1 ปี ขณะตั้งครรภ์ และระยะก่อนตั้งครรภ์ 1 ปี จนถึงขณะตั้งครรภ์	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมพันธภาพของคู่สมรส ของตัวอย่างประชากร จำแนกเป็นรายข้อ	129
9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทางการ พยาบาลของตัวอย่างประชากร จำแนกเป็นรายข้อ	132
10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทางการ พยาบาลของตัวอย่างประชากร จำแนกเป็นรายข้อ และรายด้าน	135
11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสนับสนุนทาง การพยาบาลของตัวอย่างประชากร จำแนกเป็นรายด้าน	138
12	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ประสบการณ์ การคลอด ของตัวอย่างประชากร จำแนกเป็นรายข้อ	139
13	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมของเหตุการณ์ในชีวิต สัมพันธภาพของคู่สมรส การสนับสนุนทางการพยาบาล และการรับรู้ ประสบการณ์การคลอด	143
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการรับรู้ประสบการณ์การคลอด กับเหตุการณ์ในชีวิต สัมพันธภาพของคู่สมรส และการสนับสนุน ทางการพยาบาล	144
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการรับรู้ประสบการณ์การคลอด กับตัวแปรพยากรณ์ เมื่อใช้วิธี Backward Solution	146

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการรับรู้ประสบการณ์การคลออด กับตัวแปรพยากรณ์ เมื่อใช้วิธี Stepwise Solution	148
17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับ ตัวแปรพยากรณ์ ตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปรเกณฑ์ และตัวแปรเกณฑ์กับ ตัวแปรพยากรณ์	222

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่

1	ผลกระทบของการสนับสนุนทางสังคมต่อภาวะสุขภาพ	33
2	การนำการสนับสนุนทางสังคมมาใช้ในการพยาบาล	36
3	คุณค่าของการสนับสนุนทางการพยาบาลในการปรับเปลี่ยนความรู้สึกร	46
4	การเกิดภาวะเครียดและภาวะวิกฤต	59
5	รูปแบบของกระบวนการระหว่างบุคคลของเพปพลาว	87
6	กรอบแนวคิดทางทฤษฎีในการวิจัย	97

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย